PROJEKT

Załącznik do Uchwały Nr
Rady Gminy w Łęczycy
z dnia r.

GMINNY PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO NA LATA 2021 – 2022

I . WPROWADZENIE

Podstawą prawną do działań związanych z ochroną zdrowia psychicznego są:

1. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020, poz. 685)
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zmianami), zgodnie z którą do zadań własnych Gminy należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka
3. Ustawa z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713 ze zmianami) określająca zadania własne gminy w zakresie zaspokojenia zbiorowych potrzeb mieszkańców z zakresu ochrony zdrowia
4. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych (Dz.U. z 2020 r., poz. 1398 ze zmianami), co oznacza zapewnienie równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej.
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U z 2019 r., poz. 2277 ze zmianami). Zadanie własne gminy realizowane jest w ramach corocznie uchwalonego przez Radę Gminy w Łęczycy Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz.2050) zadanie własne gminy realizowane corocznie uchwalonego przez Radę Gminy w Łęczycy Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

„ Uznając, że zdrowie psychiczne jest fundamentalnym dobrem osobistym człowieka, a ochrona praw osób z zaburzeniami psychicznymi należy do obowiązków państwa" została przyjęta ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2020 r. poz. 685), która wskazuje między innymi organy administracji samorządowej jako odpowiedzialne za zapewnienie ochrony zdrowia psychicznego. Powyższy dokument określa, iż w przypadku samorządu gminnego ochrona zdrowia psychicznego polegać będzie na realizacji promocji zdrowia psychicznego, zapobieganiu zaburzeniom psychicznym oraz zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi pomocy i wsparcia społecznego.

Strategię działań umożliwiających realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia psychicznego zawiera Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego, który jest podstawą opracowania i realizacji Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2021-2022 dla gminy Łęczyca. Określa on najistotniejsze elementy polityki zdrowotnej i wyznacza kierunki w zakresie poprawy zdrowia psychicznego mieszkańców gminy Łęczyca , zaspokajania ich potrzeb psychicznych i uzyskanie przez osoby z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich coraz większego zrozumienia ze strony społeczności lokalnej. Pozwoli to osobom z zaburzeniami

psychicznymi żyć we własnym środowisku, w sposób zapewniający jak najwyższą jakość życia, a społeczności lokalnej pozwoli zmniejszyć lub pozbyć się istniejących barier mentalnych co do postrzegania osób z zaburzeniami psychicznymi.

II. ZDROWIE PSYCHICZNE

Termin zdrowia psychicznego posiada wiele określeń. Najogólniej można powiedzieć, iż jest to dobry stan fizyczny, psychiczny i społeczny człowieka. To harmonia w sferze osobowości , w funkcjonowaniu w środowisku społecznym, to dobre samopoczucie, zdolność do pracy i działalności społecznej. Światowa Organizacja Zdrowia określa zdrowie psychiczne jako „ stan dobrego samopoczucia, w którym człowiek wykorzystuje swoje zdolności, może radzić sobie ze stresem w codziennym życiu, może wydajnie i owocnie pracować oraz może wnieść wkład w życie danej wspólnoty". Dlatego tak pojmowane zdrowie psychiczne ma ogromne znaczenie zarówno dla jednostki jak i dla całych społeczeństw. Rzutuje to bowiem na przebieg naszego życia, rozwój osobisty, pełnienie ról społecznych w rodzinie, szkole i pracy. Wpływa na umiejętności radzenia sobie z emocjami, na nasze dążenia i sposób postępowania także na nasze szczęście, poczucie radości życia, samoakceptację i akceptację przez innych. Zatem osoba zdrowa psychicznie to osoba, która sprawnie funkcjonuje na co dzień, jest zdolna do działania, potrafi sobie radzić z trudnościami, utrzymuje poprawne stosunki międzyludzkie, akceptuje to co przynosi los , potrafi podejmować decyzję.

Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego określa strategię działań mających na celu ograniczenie występowania zagrożeń dla zdrowia psychicznego, poprawę jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich oraz zapewnienie dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej.

Ochrona zdrowia psychicznego w aspekcie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego oraz Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego polega w szczególności na:

1. promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
2. zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy umożliwiającej prawidłowe funkcjonowanie w środowisku zamieszkania,
3. kształtowanie wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości oraz przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

Opieka zdrowotna nad osobami z zaburzeniami psychicznymi w gminie Łęczyca jest realizowany w ramach podstawowej opieki medycznej w formie doraźnej, ambulatoryjnej, finansowanych ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia na świadczenia zdrowotne.

Z budżetu Gminy Łęczyca finansowane są zadania z zakresu pomocy społecznej, które nakreśla ustawa o pomocy społecznej.

Do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem

programów pomocy społecznej , profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi.

III. DIAGNOZA ZJAWISKA ZABURZENIA PSYCHICZNEGO

Zgodnie z zapisem art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego osoby z zaburzeniami psychicznymi to osoby:

- chore psychicznie,
- upośledzone umysłowo,
- wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczone są do zaburzeń psychicznych a osoba ta wymaga świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

Jak wynika z analizy orzeczeń pierwszorazowych wydanych przez lekarzy orzeczników ZUS dla celów rentowych w 2019 roku najczęściej powstawanie niezdolności do pracy powodowały choroby związane z ogólnym stanem zdrowia . Zaburzenia psychiczne i choroby układu nerwowego stanowiły 18,6% wszystkich orzeczeń, więc prawie 1/5. W przypadku zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania osoby chore na schizofrenię stanowiły 47,7% chorych . Liczba orzeczeń pierwszorazowych dla celów rentowych, w których ustalono stopień niezdolności do pracy wydane w związku z zaburzeniami psychicznymi w 2019 roku to 4 100 przypadków.

W 2020 roku Powiatowy Zespół Orzekania o Niepełnosprawności w Łęczycy, orzekający dla mieszkańców całego powiatu, wydał 61 orzeczeń osobom z zaburzeniami psychicznymi, chorobą psychiczną, z czego 4 orzeczenia z gminy Łęczyca.

Wielu ludzi w związku z pandemią doświadcza uczucia niepokoju, który jest spowodowany izolacją społeczną, obawę przed zakażeniem, a także utratą członków rodziny. Jednocześnie ogromna liczba osób straciła lub jest zagrożona utratą pracy, a co za tym idzie – źródeł utrzymania. Przewiduje się, że wielu pacjentów ze stwierdzonymi jeszcze przed wybuchem pandemii COVID-19 zaburzeniami psychicznymi będzie odczuwało jej negatywne skutki psychologiczne, częściowo wynikające z powodu nasilonej samotności i izolacji . Ludzie zdrowi, a tym bardziej pacjenci z zaburzeniami lękowymi i depresyjnymi mogą odczuwać niepewność związana z konsekwencjami i dalszym przebiegiem pandemii. Ponadto sama kwarantanna czy przebywanie w izolacji mogą powodować objawy zespołu stresu pourazowego, a następstwa te mogą być długotrwałe.

Według danych pozyskanych z Poradni Zdrowia Psychicznego w Łęczycy w roku 2020 do poradni zgłosiło się z terenu gminy Łęczyca 235 osób , w tym 161 kobiet i 74 mężczyzn, natomiast w podziale na grupy wiekowe zarejestrowanych było:

- od 19 - 65 roku życia – 163 osoby
- powyżej 65 roku życia – 72 osoby

Gmina Łęczyca nie dysponuje stacjonarnymi zakładami psychiatrycznej opieki zdrowotnej. Obecnie nie ma rejonizacji i pacjent może leczyć się w dowolnej placówce na terenie kraju. Pacjenci najczęściej kierowani są do placówek funkcjonujących na terenie województwa łódzkiego.
Placówki oświatowe, szkoły prowadzą działania zapobiegawcze w zakresie ochrony zdrowia psychicznego podejmując m.in. działania profilaktyczne poprzez udział w różnego rodzaju programach i kampaniach informujących o zagrożeniach dla zdrowia psychicznego, skierowanych do odpowiednio wybranych grup docelowych, uczniów i nauczycieli

Zadania Gminy w zakresie pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęczycy w sposób następujący:

1) systematyczna współpraca z poradnią Zdrowia Psychicznego w Łęczycy
2) pomoc materialna, poradnictwo dla osób i rodzin z zaburzeniami psychicznymi,
3) wizyty w środowisku pracownika socjalnego, pielęgniarki środowiskowej i w uzasadnionych przypadkach lekarza psychiatry i lekarza rodzinnego u osób z zaburzeniami psychicznymi.

IV. DZIAŁANIA GMINY W ZAKRESIE OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO

1. Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez udzielenie pomocy bytowej (świadczenia pieniężne i niepieniężne zgodnie z ustawą o pomocy społecznej).
2. wspieranie samopomocowych inicjatyw pacjentów i ich rodzin oraz organizacji pozarządowych sprzyjających rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
3. Współpraca gminy Łęczyca w zakresie pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łęczycy, Środowiskowym Domem Samopomocy w Łęczycy, Poradnia Zdrowia Psychicznego w Łęczycy, Domem Pomocy Społecznej w Karsznicach, Warsztatami Terapii zajęciowej oraz lekarzami pierwszego kontaktu.
4. szkolenie kadr o różnych kompetencjach zajmujących się w pracy zawodowej organizacją pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
5. Prowadzenie działań informacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób w stanach kryzysu psychicznego.

ŹRÓDŁO FINANSOWANIA

- budżet gminy Łęczyca
- budżet państwa
- środki pozabudżetowe

KOORDYNATOR PROJEKTU

- samodzielne stanowisko pracy w Urzędzie Gminy Łęczyca realizujące zadania z zakresu zdrowia,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęczycy

PODMIOTY UCZESTNICZĄCE

- samodzielne stanowisko pracy w Urzędzie Gminy Łęczyca realizujące zadania z zakresu zdrowia,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęczycy
- świadczeniodawcy usług medycznych prowadzących działalność w dziedzinie ochrony zdrowia na terenie Gminy Łęczyca